

Govern de les Illes Balears

Conselleria d'Economia i Competitivitat
Direcció General d'Economia i Estadística

Les *persones estrangeres* en el mercat de treball de les Illes Balears (2013)

Observatori del Treball de les Illes Balears

ESQUEMA DE L'INFORME

- Resum executiu
- Context demogràfic i social
- Població activa
- Ocupació
- Atur
- Condicions laborals

RESUM EXECUTIU (1)

Disminueix un any més el nombre de residents estrangers a les Illes Balears (–4,0 %), fet que implica una incorporació inferior d'aquest col·lectiu al mercat laboral.

- ✓ La població activa (persones en edat laboral que treballen o cerquen feina) de nacionalitat estrangera a les Balears disminueix un 0,2 % respecte del 2012. Mentre que el nombre de comunitaris minva un 8,8 %, el d'extracomunitaris augmenta un 7,2 %. Tot i això, el pes dels estrangers no comunitaris sobre el total de població estrangera activa es redueix del 70,4 % el 2009 al 57,4 % el 2013.
- ✓ La taxa d'activitat dels treballadors estrangers de les Illes Balears guanya en termes interanuals 0,8 p. p. (punts percentuals) respecte de l'any anterior, principalment entre els comunitaris (3,3 p. p.), atès que la taxa de les persones extracomunitàries es redueix (–1,9 p. p.). També disminueix la taxa d'activitat entre els nacionals (–1,2 p. p.). La taxa d'activitat dels estrangers de les Balears (72,3 %) se situa per sota de la dels estrangers en el conjunt d'Espanya (74,9 %), però supera la dels treballadors nacionals (64,7 %).

Durant el 2013 el descens de l'ocupació afecta amb més intensitat els estrangers no comunitaris, que perden un 3,2 % del total d'efectius d'alta a la Seguretat Social.

- ✓ Els estrangers afiliats a la Seguretat Social durant l'any 2013 creixen un 0,4 %. Ara bé, destaca la reducció de 1.097 afiliats extracomunitaris. Els nacionals, per la seva banda, augmenten un 0,6 %. Els estrangers passen de 83.079 afiliacions el 2008 a 67.848 el 2013; és a dir, es redueixen un 18,3 % en sis anys, percentatge que s'enfila fins al 28,9 % en el cas dels no comunitaris, en part a causa de la sortida del país de molts d'ells a conseqüència de la crisi econòmica.
- ✓ La pèrdua d'afiliació dels estrangers en el sector de la construcció continua amb força (–8,5 %), tot i que perd intensitat respecte a anys anteriors.
- ✓ La taxa d'ocupació dels estrangers de les Illes Balears perd 13,1 p. p. des de l'any 2007, mentre que la dels nacionals es redueix 7,1 p. p. en el mateix període.

RESUM EXECUTIU (2)

Per primera vegada des del 2007 l'atur disminueix entre els espanyols.

- ✓ El 2013 l'atur disminueix tant entre els nacionals (-3,2 %) com entre els estrangers. Entre els comunitaris, es redueix un 15,0 %, i entre els no comunitaris, un 15,6 %. Malgrat això, el percentatge de població estrangera aturada sobre el total de població en atur de les Illes Balears (24,2 %) és el més alt d'Espanya, molt per sobre de la mitjana nacional (12,8 %).
- ✓ El 2013 el descens més important de l'atur en termes interanuals l'experimenten els estrangers: un -17,9 % els homes no comunitaris i un -15,2 % les dones de la UE-27. Per edat, en tots els grups es redueixen els aturats, però són els estrangers de 16 a 24 anys els que lideren la caiguda de l'atur (-21,4 %). D'altra banda, el descens interanual de l'atur més important entre els estrangers es produeix en el sector de la construcció, tant per als comunitaris (-18,2 %) com per als no comunitaris (-25,2 %).

La taxa d'atur dels estrangers (25,3 %) reflecteix la disminució de l'atur i descendeix a les Illes Balears (-2,7 p. p.), mentre que en el conjunt nacional creix.

- ✓ L'origen del treballador té els seus efectes en la taxa d'atur. De fet, els estrangers no comunitaris han de fer front a taxes d'atur més elevades que els espanyols. Així, el 2013 assoleixen la taxa més elevada (33,0 %), seguits pels nacionals (21,5 %) i pels estrangers de la UE-27 (15,0 %). A més, els extracomunitaris són l'únic col·lectiu en què s'incrementa la taxa respecte de l'any anterior (0,7 p. p.).

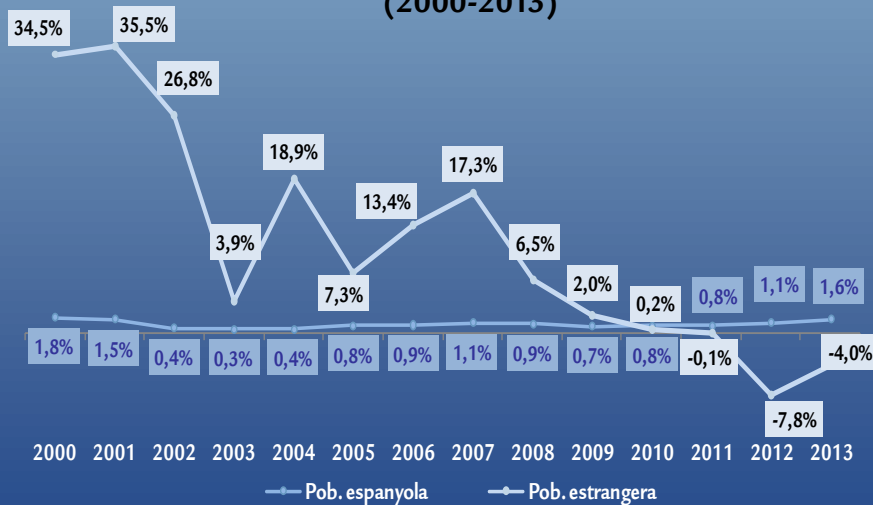
■ CONTEXT DEMOGRÀFIC I SOCIAL

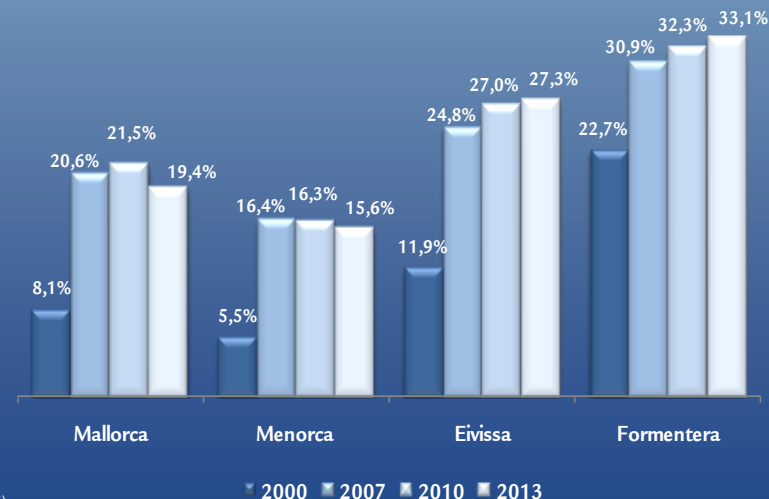
Per tercer any consecutiu, la variació de la població estrangera a 1 de gener de 2014 presenta un resultat negatiu a les Illes Balears (-4,0 %).

- Una altra vegada, les Balears són la comunitat autònoma amb la proporció més elevada de població estrangera sobre el total de població, amb un 19,2 %, molt per sobre del conjunt de l'Estat (10,1 %).
- Respecte a l'1 de gener de 2013, destaca que els països que perden més residents a les Illes Balears són de la Unió Europea: Alemanya (-21,5 %), el Regne Unit (-16,8 %) i Itàlia (-6,3 %).

Var. (%) de la població espanyola i estrangera a les Illes Balears (2000-2013)

Pes de la població estrangera per illes (2000, 2007, 2010 i 2013)

Font: OTIB a partir de dades del Padró (INE).

Per primera vegada des del 2001 el nombre de persones amb certificat de registre o targeta de residència en vigor es redueix.

- A 31 de desembre de 2013 hi ha a les Illes Balears 220.866 persones estrangeres amb certificat de registre o targeta de residència. En termes interanuals el ritme de creixement s'ha anat alentint des de l'any 2007 i el 2013, per primera vegada des del 2001, aquest col·lectiu disminueix un 6,4 %.
- Les autoritzacions de treball concedides amb centre de treball a les Balears durant l'any 2013 són 5.202, un 39,0 % menys que el 2012.

Variació interanual (%) de les persones amb certificat de registre o targeta de residència en vigor

Variació interanual (%) de les autoritzacions de treball concedides amb centre de treball a les Illes Balears

Font: OTIB a partir de les dades del Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

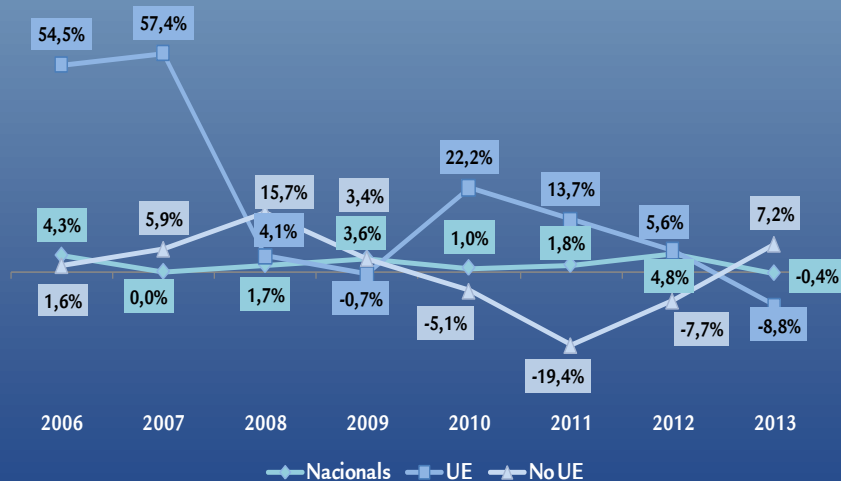
■ POBLACIÓ ACTIVA ESTRANGERA

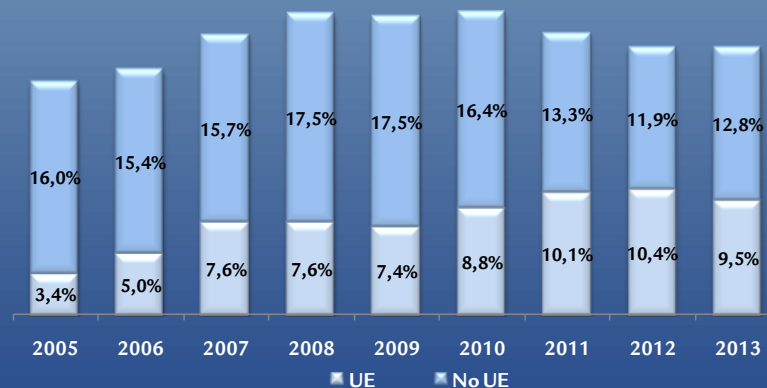
Després de tres anys en xifres positives, el 2013 la població activa estrangera comunitària perd efectius.

- El 2013 la població activa de les Illes Balears disminueix lleugerament (-0,3 %). Per primera vegada des del 2005 minven els actius espanyols (-0,4 %). Respecte als estrangers, mentre que els extracomunitaris augmenten després de tres anys de reduccions (7,2 %), els comunitàris perden un 8,8 % d'actius.
- El 2013 el pes de la població activa estrangera sobre el total d'actius de les Balears és del 22,3 %. Aquest valor, un altre cop, les situa com la comunitat autònoma amb el pes d'actius estrangers més elevat. En termes interanuals, destaca la reducció del pes dels comunitàris, que perden 0,9 p. p.

Var. interanual (%) de la població activa per grans grups de nacionalitats a les Illes Balears

Evolució del pes de la població activa estrangera sobre el total de població activa a les Illes Balears

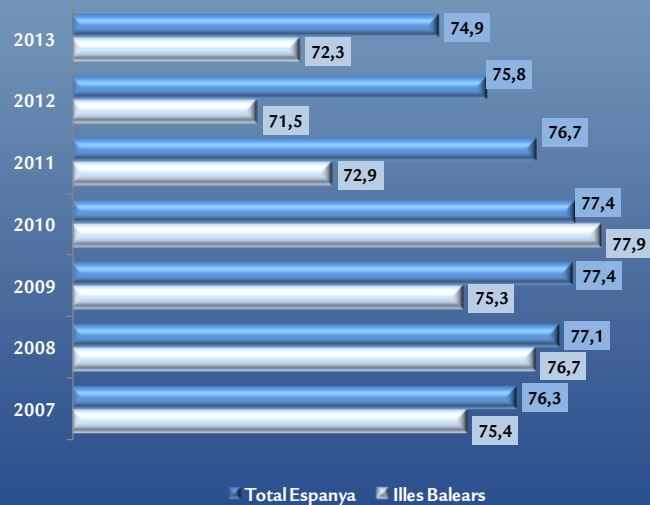
Font: OTIB a partir de les dades de l'INE (EPA).

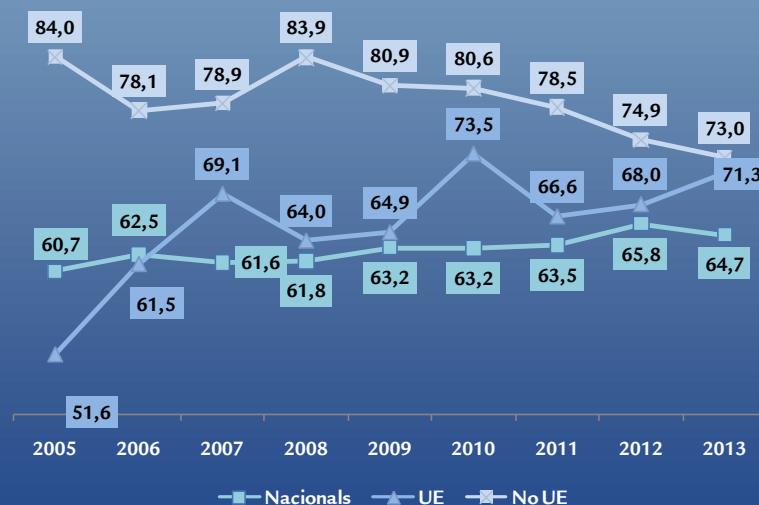
El 2013 la taxa d'activitat de la població estrangera augmenta, després de dos anys de baixades.

- La taxa d'activitat dels estrangers a les Illes Balears (72,3 %) se situa per sota de la mitjana espanyola (74,9 %). A les Balears augmenta en termes interanuals 0,8 p. p., mentre que es redueix en el conjunt nacional (-0,9 p. p.).
- Respecte del 2012, a les Balears la taxa dels espanyols perd 1,2 p. p., a l'igual que la dels estrangers extracomunitaris (1,9 p. p.). En canvi, els comunitaris guanyen 3,3 p. p.

Taxa d'activitat dels estrangers a les Illes Balears i a Espanya

Evolució de la taxa d'activitat per grans grups de nacionalitats a les Illes Balears

Font: OTIB a partir de les dades de l'INE (EPA).

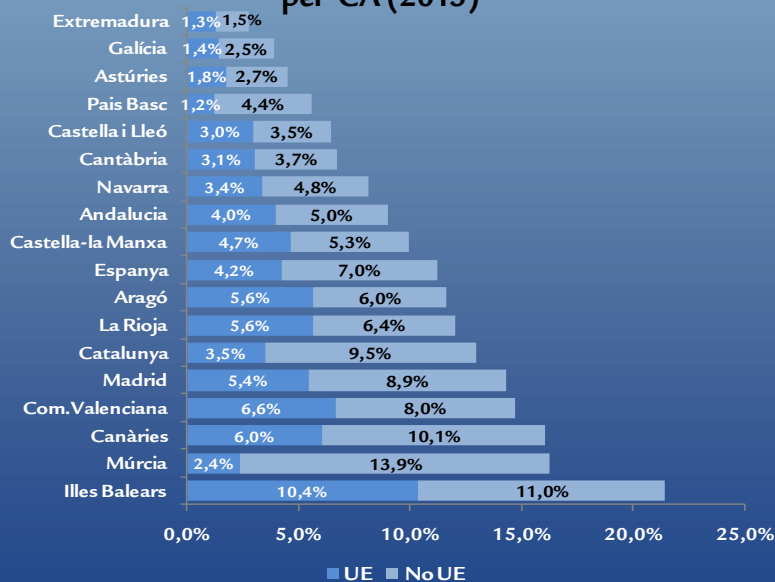
■ POBLACIÓ OCUPADA ESTRANGERA

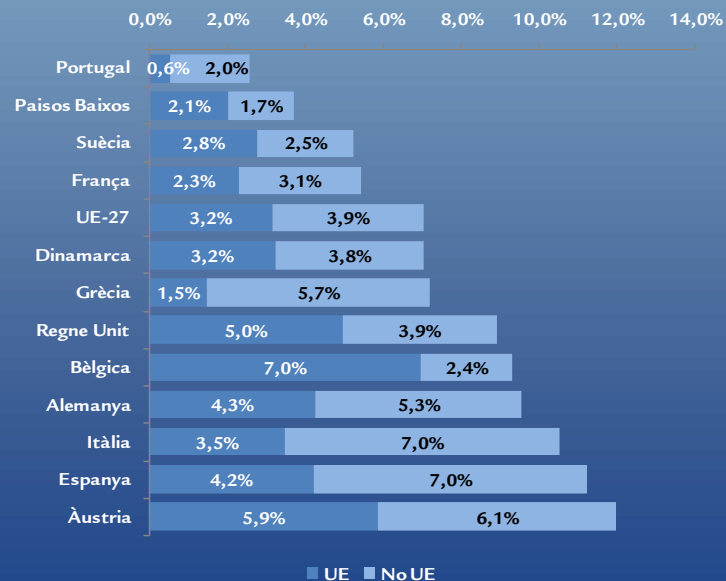
Les Illes Balears són la comunitat autònoma amb el pes més elevat d'ocupats estrangers, segons l'EPA.

- El pes del col·lectiu d'ocupats estrangers a les Illes Balears és el més alt de totes les comunitats autònomes (21,4 %). De fet, pràcticament duplica la mitjana espanyola (11,2 %). L'explicació es troba en el nombre més elevat de ciutadans de la Unió Europea que hi treballen (el 10,4 % a les Balears i el 4,2 % en el conjunt nacional).
- Alhora, la proporció d'ocupats estrangers a Espanya, respecte dels països europeus reflectits en el gràfic, és la segona més alta. Així, amb un 11,2 % d'estrangers és dels països europeus amb proporcions més elevades, i supera també la mitjana europea (7,0 %). Destaca el gran nombre d'ocupats no comunitaris (7,0 %), bastant més elevat que la mitjana europea (3,9 %).

Pes dels ocupats estrangers comunitaris i no comunitaris per CA (2013)

Pes dels ocupats estrangers comunitaris i no comunitaris a diversos països d'Europa (2013)

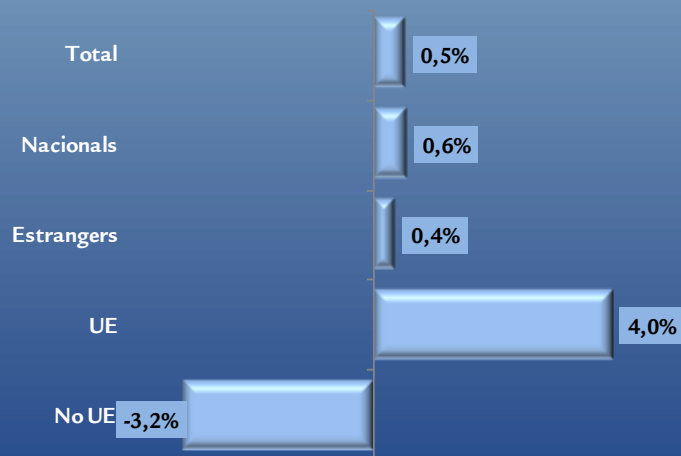
Font: OTIB a partir de dades de l'EPA i l'Eurostat.

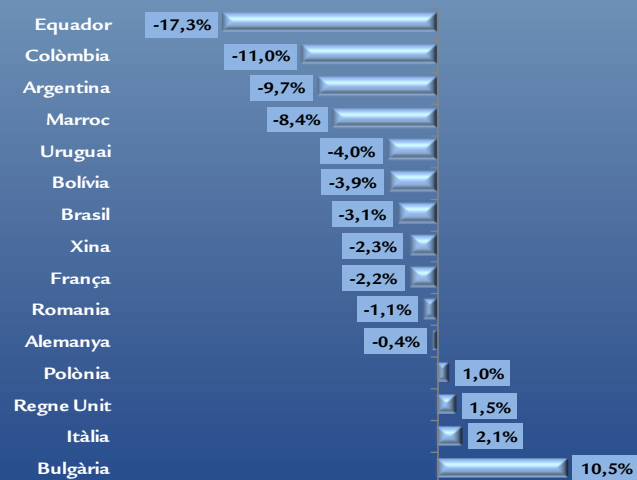
El 2013 l'afiliació a la Seguretat Social creix lleugerament (0,5 %).

- Després de dos anys de reduccions, l'afiliació creix tant entre els treballadors nacionals (0,6 %) com entre els estrangers (0,4 %). Ara bé, respecte d'aquests darrers, mentre que els estrangers comunitaris guanyen un 4,0 % d'afiliats, els no comunitaris en perden un 3,2 %.
- D'acord amb això, el 2013 l'afiliació entre els treballadors no comunitaris disminueix, especialment entre els de Colòmbia (-10,1 %) i l'Equador (-9,9 %). En canvi, augmenta l'afiliació de ciutadans de països de la Unió Europea, com ara de Bulgària (10,3 %), Polònia (5,6 %) i Itàlia (5,4 %).

Var. (%) treballadors d'alta a la Seguretat Social per grans grups de nacionalitats (2012-2013)

Variació interanual relativa dels treballadors d'alta a la Seguretat Social per nacionalitat (2012-2013)

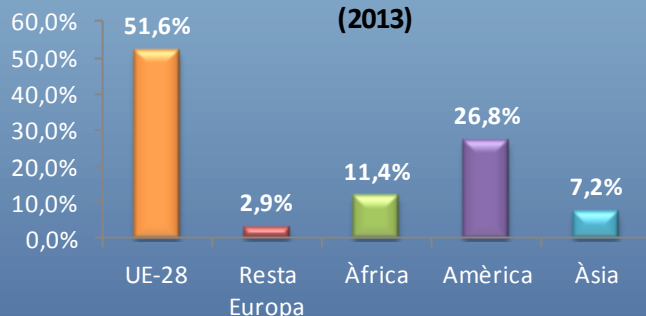
Font: OTIB a partir de dades de la TGSS.

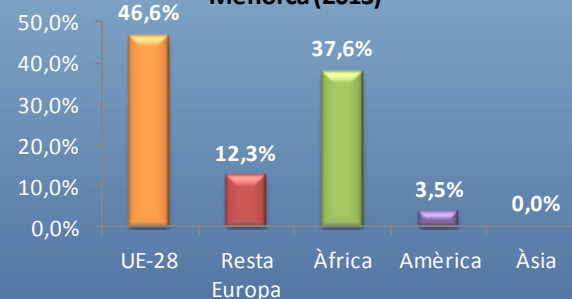
Segons la Seguretat Social, el 2013 l'afiliació dels estrangers arriba al 17,1 % del total.

- A les Pitiüses és on el pes dels estrangers entre els afiliats a la Seguretat Social és més elevat: el 26,4 % a Formentera i el 23,8 % a Eivissa. Les segueixen Mallorca (amb el 16,6 % dels afiliats) i Menorca, que és l'illa amb el nombre més reduït d'estrangers (9,1%).
- Pel que fa a l'origen, la major part dels afiliats de nacionalitat estrangera a cada una de les illes són comunitaris (entre el 61 % i el 47 %). Els segons amb més afiliats són els que provenen d'Amèrica, excepte a Menorca, on són el quart origen. El tercer col·lectiu més nombrós prové d'Àfrica, i els asiàtics i els estrangers de la resta d'Europa són els menys representats.

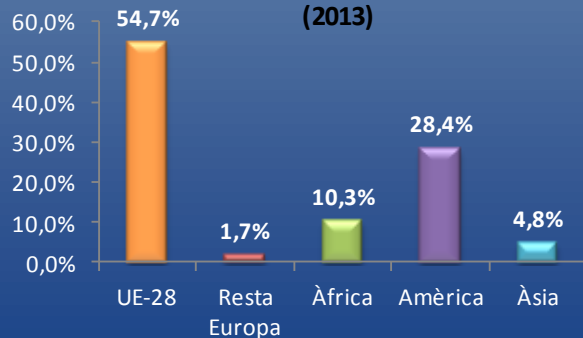
**Pes dels estrangers per origen a Mallorca
(2013)**

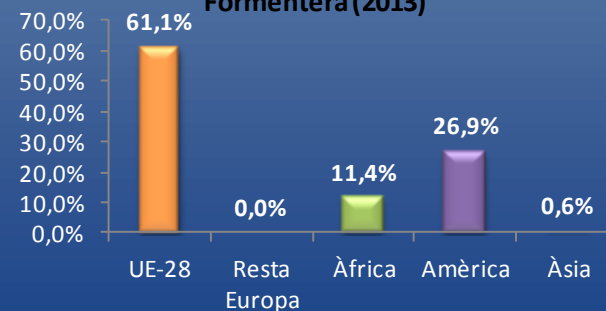
Pes dels estrangers per origen a Menorca (2013)

**Pes dels estrangers per origen a Eivissa
(2013)**

Pes dels estrangers per origen a Formentera (2013)

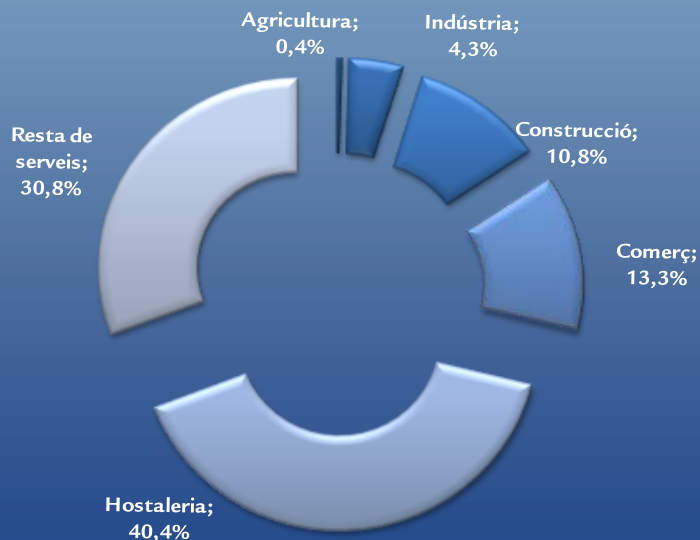
Font: OTIB a partir de dades de l'IBESTAT.

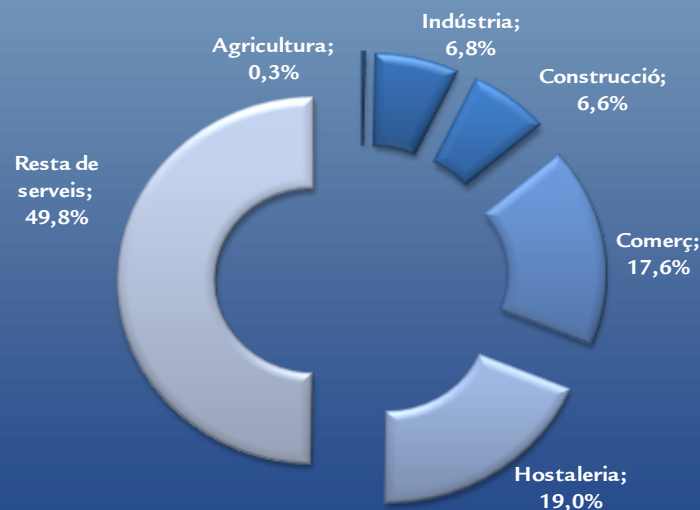
L'hostaleria i l'agricultura són les úniques branques d'activitat que incrementen el nombre d'assalariats estrangers.

- Els afiliats estrangers es concentren en el sector dels serveis, especialment en les activitats de l'hostaleria (el 40,4 % vs. el 19,0 % per als nacionals), i en la construcció (el 10,8 % vs. el 6,6 %). Respecte de les dades de l'any 2010, el pes de l'afiliació estrangera s'ha incrementat en l'hostaleria (6,0 p. p.), mentre que ha disminuït en la construcció (-5,8 p. p.).
- Els estrangers no comunitaris continuen perdent afiliats en la construcció (un -10,2 % en termes interanuals), tot i que el 2013 se suavitza la caiguda. De fet, passen de 7.589 assalariats el 2009 a 3.332 el 2013, és a dir, un total de 4.257 assalariats menys.

Distribució dels afiliats estrangers en el règim general per sector d'activitat (2013)

Distribució dels afiliats nacionals en el règim general per sector d'activitat (2013)

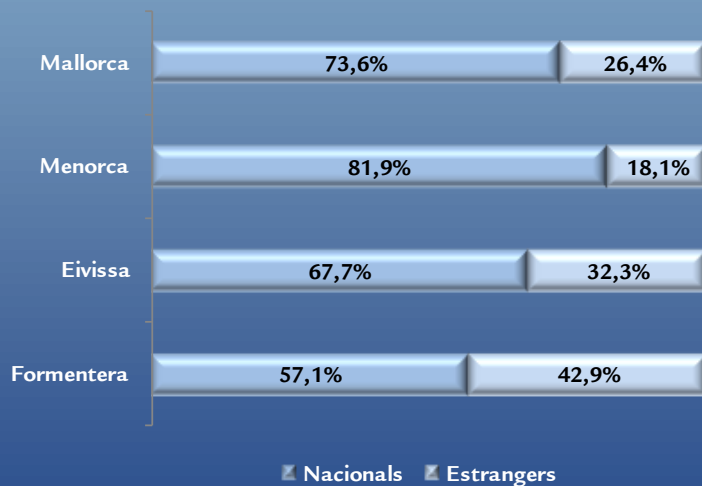
Font: OTIB a partir de dades de la TGSS.

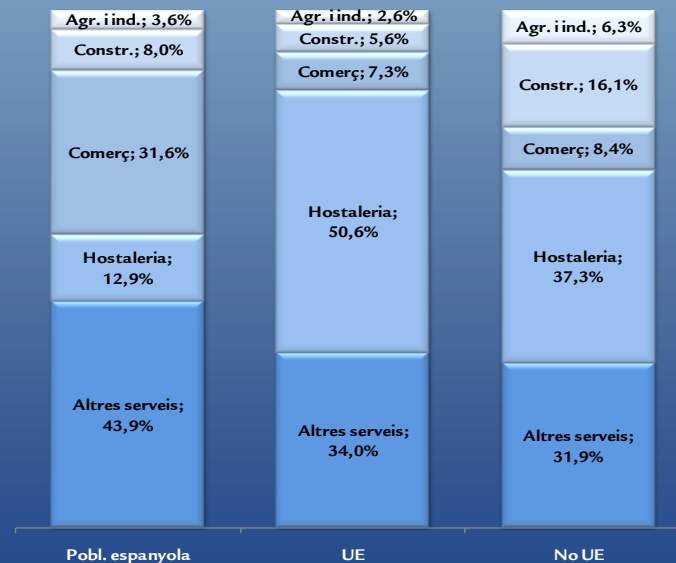
Els nous contractes a estrangers registrats pel SOIB el 2013 descendeixen a causa de la minva dels contractes a no comunitaris (-8,8 %), mentre que entre els nacionals augmenten un 10,5 %.

- Formentera és l'illa que presenta el nombre més elevat de contractes a estrangers (42,9 %). La segueixen Eivissa (32,3 %), Mallorca (26,4 %) i, finalment, Menorca, on aquest col·lectiu signa el 18,1 % dels contractes.
- La contractació d'estrangers es redueix en la construcció i el comerç, tant entre els comunitaris com entre els no comunitaris. En canvi, creix el nombre de contractes en l'agricultura, l'hostaleria i, especialment, la resta de serveis.

Contractes registrats a les Illes Balears per illa i nacionalitat (2013)

Distribució de la contractació registrada per grans grups de nacionalitats i sectors d'activitat (2013)

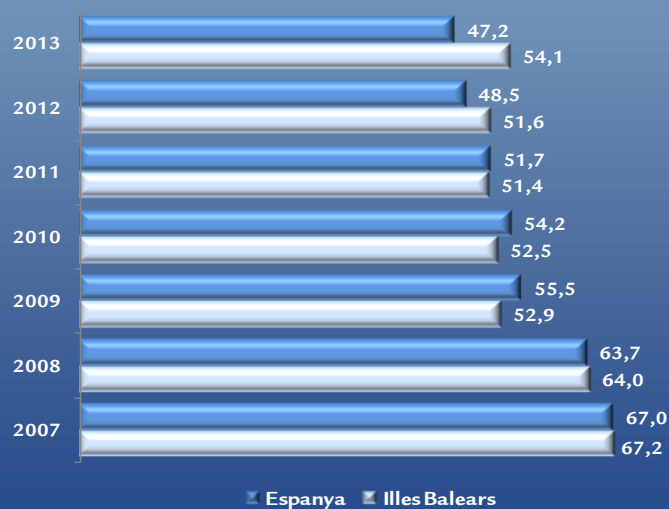
Font: OTIB a partir de dades del SOIB.

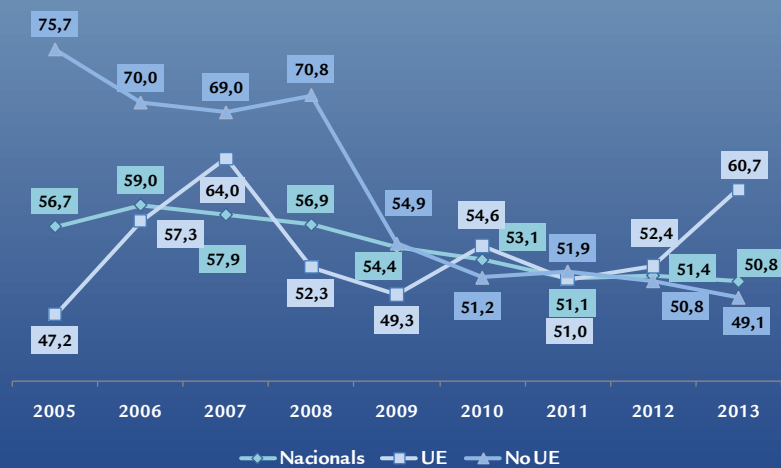
L'any 2013 la taxa d'ocupació dels treballadors de la UE-27 a les Balears supera la dels treballadors nacionals i la dels extracomunitaris.

- La taxa d'ocupació dels estrangers de les Illes Balears (54,1 %) supera la del conjunt d'Espanya (47,2 %).
- Des del 2007 han minvat les diferències entre nacionalitats. A més, els extracomunitaris són els que més han reduït la taxa en aquest període (20 p. p.), ja que passen del 69,0 % el 2007 al 49,1 % el 2013.

Taxa d'ocupació dels estrangers a les Illes Balears i a Espanya

Evolució de la taxa d'ocupació per grans grups de nacionalitats a les Illes Balears

Font: OTIB a partir de dades de la TGSS.

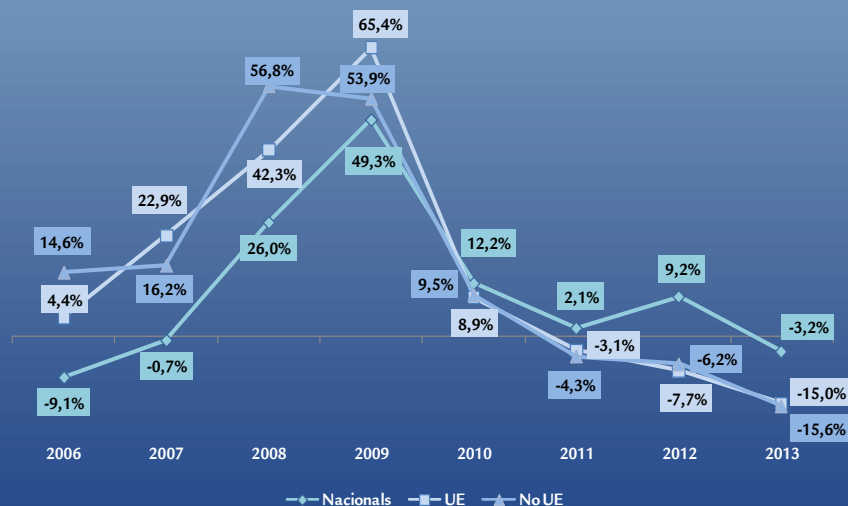
■ POBLACIÓ ESTRANGERA EN ATUR

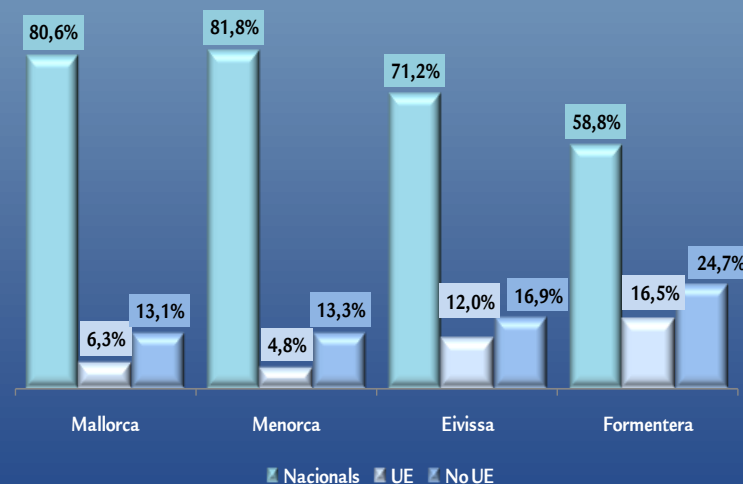
Per primera vegada des del 2007 l'atur disminueix entre els nacionals (-3,2 %). Aquest descens és més intens entre els estrangers, tant comunitaris (-15,0 %) com no comunitaris (-15,6 %).

- Tot i la reducció de l'atur entre el col·lectiu d'estrangers, el pes dels que estan en situació d'atur a les Illes Balears (24,2 %) continua superant la mitjana espanyola (12,8 %).
- Per illes, Formentera presenta el pes més elevat d'estrangers aturats (41,2 %), seguida d'Eivissa (28,8%), Mallorca (19,4 %) i, finalment, Menorca (18,2 %).

Var. (%) interanual de l'atur per grans grups de nacionalitat (2013)

Percentatge de població desocupada sobre el total de població en atur per illes i nacionalitat (2013)

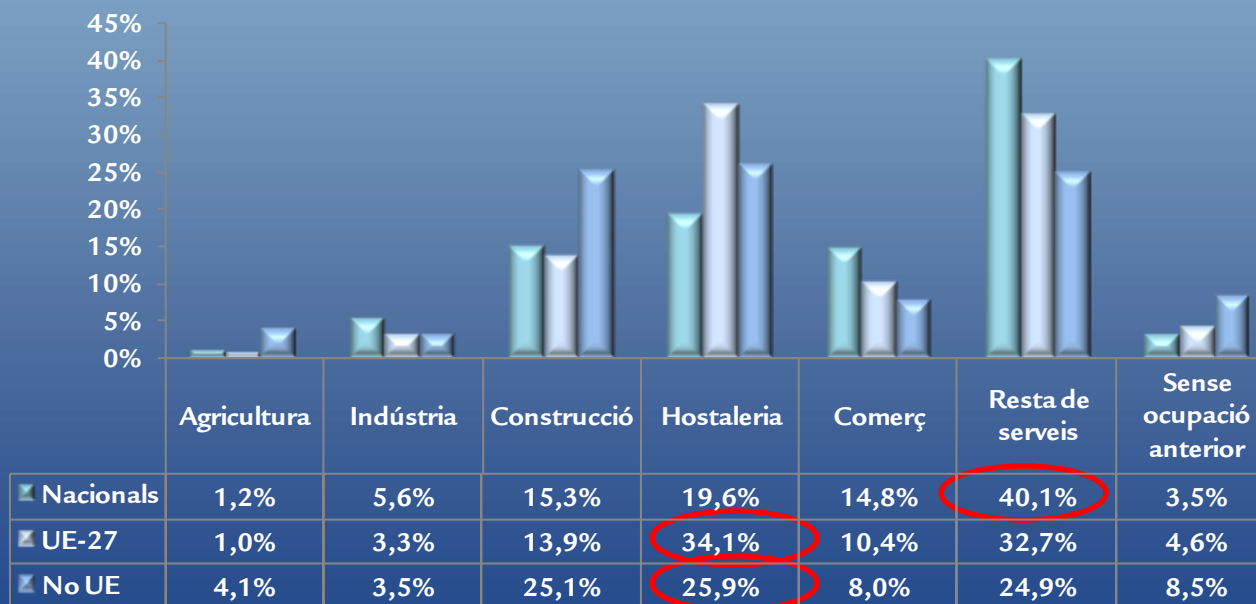
Font: OTIB a partir del les dades del SOIB.

El perfil de la persona estrangera en atur és el d'un home no comunitari (58,7 %), de 35 a 44 anys (34,8 %) i majoritàriament dels sectors de l'hostaleria, la construcció o la resta de serveis (76,0 %).

- La destrucció de llocs de treball en la construcció fa que els homes, especialment en els col·lectius amb més presència en el sector —els estrangers no comunitaris (58,7 %) i els nacionals (50,5 %)— siguin majoria en les llistes de l'atur. En canvi, entre els ciutadans de la UE-27 són les dones les que presenten un percentatge més elevat d'aturades (un 52,0 %).
- El perfil de l'atur entre el col·lectiu estranger és més jove que entre els nacionals (aproximadament el 71,8 % dels estrangers són menors de 45 anys, davant el 58,9 % dels nacionals).

Atur segons el sector econòmic i grans grups de nacionalitats (2013)

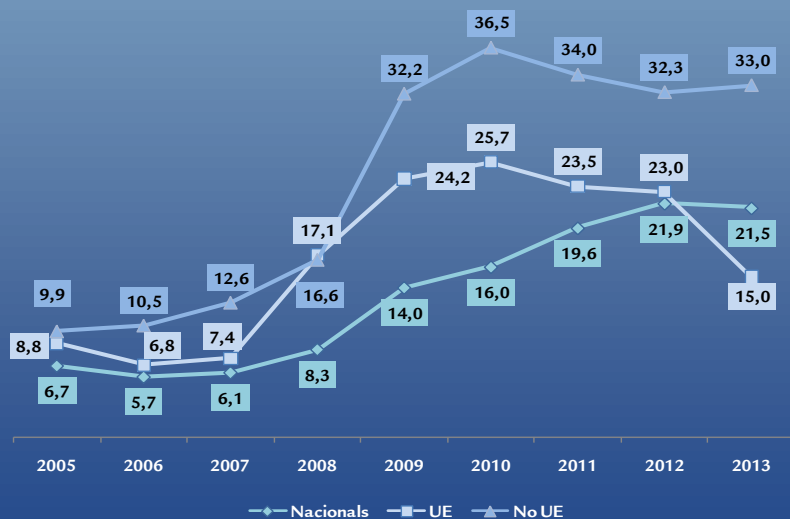
Font: OTIB a partir de dades del SOIB.

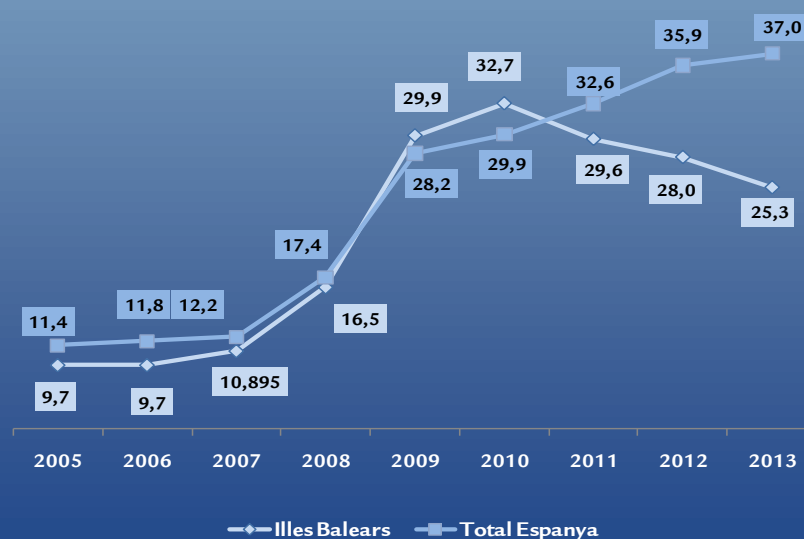
El 2013, la taxa d'atur disminueix entre els estrangers comunitaris, però creix lleugerament entre els no comunitaris.

- Els estrangers no comunitaris de les Illes Balears pateixen una taxa d'atur del 33,0 %, 11,5 p. p. per damunt de la taxa dels treballadors nacionals (21,5 %). A més, entre els primers la taxa creix (0,7 p. p.), mentre que es redueix entre els segons (-0,4 p. p.). Pel que fa als comunitaris, la taxa també decreix (-8 p. p.) i se situa en el 15 %.
- Per tercer any consecutiu el 2013 la taxa d'atur de la població estrangera de les Balears (25,3 %) se situa per sota de la mitjana nacional (37,0 %).

Evolució de la taxa d'atur per grans grups de nacionalitats a les Illes Balears

Taxa d'atur dels estrangers a les Illes Balears i mitjana espanyola

Font: OTIB a partir de dades del SOIB.

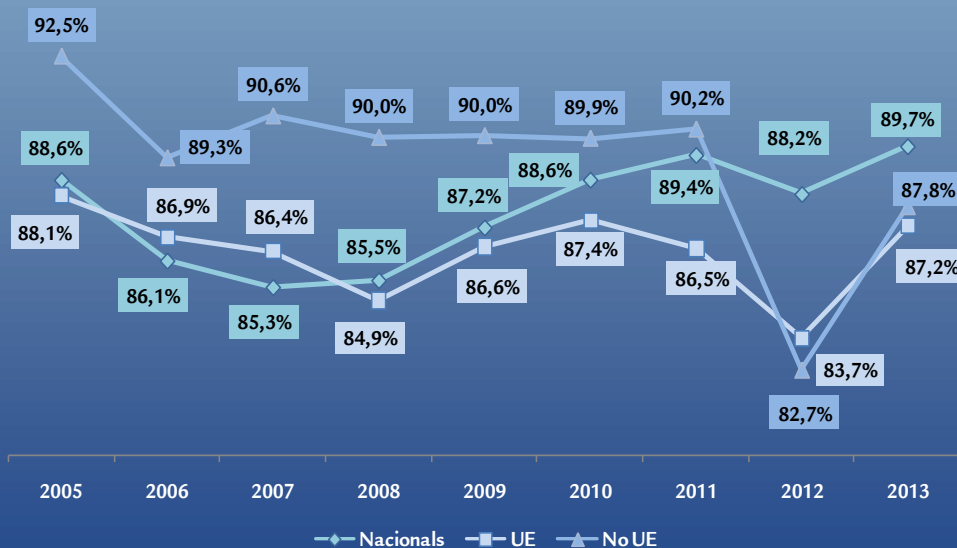
■ CONDICIONS DE TREBALL DE LA POBLACIÓ ESTRANGERA

El mercat de treball se segmenta en funció de la nacionalitat.

- Per segona vegada des de l'any 2005, els nacionals són els treballadors que presenten el percentatge de contractació temporal més elevat (89,7 %), i superen els estrangers extracomunitaris (87,8 %) i els comunitaris (87,2 %).
- El salari brut anual dels treballadors estrangers és un 29,6 % inferior al dels treballadors nacionals.

**Contractes temporals respecte del total de contractes
per grans grups de nacionalitats**

Font: OTIB a partir de dades del SOIB.

**Salari mitjà anual de nacionals i estrangers a les Illes
Balears (2012)**

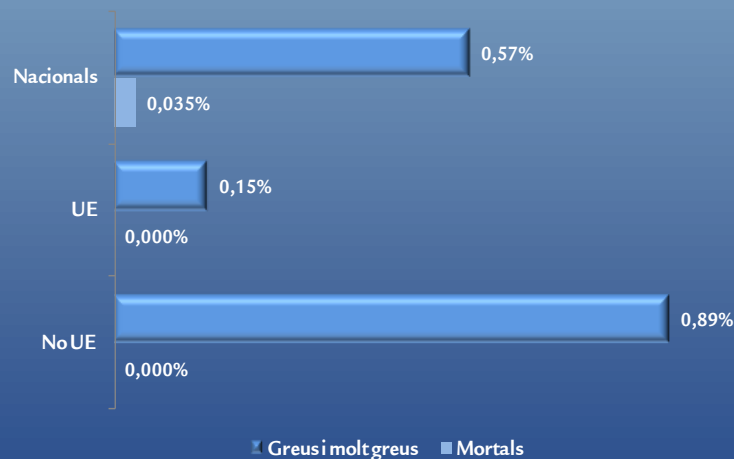
Font: OTIB a partir de dades de l'Enquesta d'estructura salarial (INE 2012).

Els extracomunitaris pateixen el 67 % dels accidents laborals que afecten els estrangers.

- Tots els accidents mortals del 2013, els pateixen treballadors de nacionalitat espanyola. El 99,4 % dels accidents de treball de les Illes Balears són lleus.
- La majoria dels accidents de treball amb baixa corresponen al sector dels serveis (74,3 %), tot i que l'índex d'incidència presenta valors superiors en la indústria i la construcció.

Pes dels accidents de treball amb baixa, greus i mortals, a les Illes Balears per grans grups de nacionalitat (2013)

Índex d'incidència dels accidents de treball per sector econòmic i grans grups de nacionalitat a les Illes Balears (2013)

Font: OTIB a partir de dades de la Direcció General de Treball i Salut Laboral.